

LITERATURA

- DAKSKOBLER, I. & L. POLDINI, 2012: Two new tall herb communities with the dominant *Laserpitium siler* and *Grafia golaka* from the SE Alps (NE Italy, W Slovenia). *Hacquetia* (Ljubljana) 11 (1): 47–89.
- DAKSKOBLER, I., 2015: Phytosociological description of *Ostrya carpinifolia* and *Fraxinus ornus* communities in the Julian Alps and in the northern part of the Dinaric Alps (NW and W Slovenia, NE Italy). *Hacquetia* (Ljubljana) 14 (2): 175–247.
- DAKSKOBLER, I., L. POLDINI, 2019: Alpine grasslands with dominant *Luzula alpinopilosa* in the Julian and Carnic Alps. *Hacquetia* 18 (1): 25–46.

IGOR DAKSKOBLER

Metka Culiberg – 70-letnica

Metka je biologinja, arheobotaničarka, palinologinja, upokojena znanstvena svetnica. Bila je moja dolgoletna sodelavka, vedno prijazna, pripravljena pomagati. Nekajkrat sva bila na skupnih terenih in dobro smo se razumeli. Dokler so bili prostori našega inštituta še v Ljubljani, je tudi po upokojitvi pogosto hodila »v službo«, ne samo v svoj palinološki laboratorij, skoraj še bolj v našo knjižnico, za katero je vrsto let prostovoljno skrbela, jo urejala in z njeno pomočjo sem tako prišel do marsikatero knjige, ki bi jo drugače sam težko našel. Ko smo zapustili prostore v Ljubljani in odšli na Ig, je Metka izgubila tudi svoj laboratorij, urejanje knjižnice je, kolikor mu čas dopušča, prevzel mladi kolega Filip Kūzmič. Sam sem se zabubil v Tolminu in na Ig grem zelo redko, če je le mogoče, se tudi za sestanke opravičim. Novih knjig skoraj ne pregledujem več, tudi novostim ne zmorem več slediti. Se mi veliko bolj, kot se je pred nekaj leti njej, pozna, da se bližam penziji.

Palinologijo, vedo, ki ji je posvetila celo delovno obdobje, sem spoznal pri predavanjih prof. Dušana Robiča, ob študiju gozdarstva, prav v letih, ko je Metka nastopila prvo službo na tedanjem Arheološkem inštitutu SAZU in na širšem območju Ljubljane zbirala vzorce za aeropalnološke analize. Prof. Robič nam je nazorno predstavil spoznanja Metkinega očeta, pokojnega akademika Alojza Šerclja, o zgodovinskem razvoju gozdov pri nas po zadnji poledenitvi. To me je zelo zanimalo, kajti moje sposobnosti, da bi se vživel v pretekli ali prihodnji čas, so zelo majhne. Gozd doživljam tak, kot je zdaj. Jasna in razumljiva mi je njegova sedanja dinamika. Skoraj polovico gozdov v moji domači dolini je nastalo v zadnjih sto letih na nekdanjih kmetijskih površinah. Na senožetih, kjer sem pred 40 leti za diplomsko nalogo delal analize mladih smrek, je zdaj strnjjen odrasel gozd. Toda ko sem v odmaknjenem gorskem ali podvisokogorskem

Metka Culiberg – portret.
Foto: Branko Vreš.

gozdu, kjer ni sledov človekovega delovanja, si ne znam zamisliti njegove podobe pred recimo 500 ali 1000 leti, kaj šele bolj daleč nazaj, niti si ga ne znam predstavljati čez 100 ali 500 let. Palinološka veda nam vsaj preteklost precej dobro odstira, ne vedno za konkretna nahajališča in rastišča, bolj zanesljivo za neko pokrajino ali območje. Metka je po doktoratu, pri katerem je raziskovala prav vegetacijo v obdobju zadnjih poledenitev, veliko svojih raziskav opravila skupaj z očetom, bila sta sodelavca na našem Biološkem inštitutu. Sam sem objekte za svoje raziskave našel v neposredni okolici svojega prebivališča, Metka in njen oče sta jih morala iskati na primernih krajih, kjer se je cvetni prah lahko ohranil. Že terenski del, najti prave objekte, je zahteven, še bolj pa, vsaj gledano z mojimi očmi, laboratorijski del – zanj je potrebno znanje, izkušnje, potrpljenje. Vse to Metka ima in z očetom sta lahko na podlagi mnogih vzorcev in njihovih analiz prišla do tehtnih spoznanj o razvoju in podobi nekdanjega gozda na ozemlju današnje Slovenije – in to v vseh njenih pokrajinah. Metka se je še posebej posvetila Krasu, tej naši morda najbolj zagonetni pokrajini, vsaj kar se tiče prvobitne naravne vegetacije. Njene ugotovitve se ujemajo z mojimi terenskimi raziskavami sedanje gozdne vegetacije. Na Krasu je nekoč nedvomno bilo precej več bukve, enako tudi v Istri. Podobno so njene raziskave pomagale pojasniti naravno podobo gozdov na Pohorju, ki so prav tako zaradi dolgotrajnih človekovih vplivov močno spremenjeni. Sodelovala je pri obsežni palinološki analizi vzorcev gozdnih tal v različnih gozdnih tipih, pri monografiji o bukovih gozdovih v Sloveniji in pri fitocenoloških raziskavah ruševja v Sloveniji.

Metka Culiberg in Andrej Seliškar pri terenskem delu, Movraška vala, 27. 9. 1994.
Foto: Branko Vreš.

Človekovi vplivi na rastje in rastlinstvo so že davni, to Metkine raziskave nazorno potrjujejo. Na to nam kažejo s človekom povezane rastline, ki sta jih z očetom prepoznala v palinoloških profilih, a tudi raziskave lesa, lesnega oglja, semen in plodov iz arheoloških najdišč. Še posebej tem raziskavam se je in se še Metka posveča v drugem delu svojega raziskovalnega obdobja. Zna torej prepoznati ostanke lesa in drugih rastlinskih delov, ki ga pri svojih izkopavanjih najdejo arheologi. Njene analize in določitve pomembno pomagajo pri razlagah, kako je človek nekdaj vplival na svoje okolje, a tudi kako je živel in s čim se je prehranjeval. Arheologi njeno delo zelo cenijo, leta 2000 so jo izvolili za častno članico njihovega društva in še zdaj dobiva naročila za tovrstne raziskave. Tudi sicer se palinologija kot veda v Sloveniji po Metkinem odhodu v pokoj ne nadaljuje več na Biološkem inštitutu ZRC SAZU, temveč na Inštitutu za arheologijo ZRC SAZU.

Metka se je v preteklosti redno udeleževala tudi srečan botaničnega društva, je naša dolgoletna članica, tudi Hladnikiji je ponudila kak svoj članek v objavo, zanima jo tudi sedanje rastlinstvo. Zato ji v imenu tega društva kot tudi v imenu Biološkega inštituta ZRC SAZU ob jubileju iskreno čestitam in se ji najlepše zahvaljujem za številne pozornosti, nesebično pomoč in delo v skupno dobro, dobrohotnost in prijaznost v naših skupnih delovnih letih. Vse najboljše, draga Metka!

LITERATURA

SELIŠKAR, A.: Culiberg, Metka (1950–). Slovenska biografija. Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 2013. <http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1021740/#novi-slovenski-biografski-leksikon> (13. november 2020).

IGOR DAKSKOBLER

Botanični vrt Univerze v Ljubljani je praznoval 210-letnico delovanja

Franc Hladnik, ustanovitelj botaničnega vrta v Ljubljani, je večkrat potožil Hostu, cesarjevemu zdravniku in ustanovitelju vrta avstrijske flore na Dunaju, da bo Vrt domovinske flore v Ljubljani moral zapreti. Host mu je odgovarjal, naj vztraja, ker kje bo sicer on dobil rastline iz teh predelov. Hladnik je res vztrajal in še vsi njegovi nasledniki, tako da je vrt dočakal že 210 let, žal pa je tudi po 210 letih njegova usoda še vedno zelo negotova, morda še bolj kot takrat.

Pred več kot 200 leti je sloviti pruski naravoslovec in polihistor Alexander von Humboldt, ki je deloval prav v času odprtja našega botaničnega vrta, dejal: »Naravo je treba doživeti skozi občutja!« V tem pogledu so prav botanični vrtovi tisti, ki ljudem naravo približajo in jim jo pomagajo razumeti. Razveselilo nas je, da sta se slovesnosti ob 210-letnici Botaničnega vrta, kljub zaostrenim razmeram epidemije, udeležila gosta iz tujine, direktor botaničnega vrta na Dunaju, prof. dr. Michael Kiehn, in direktor graškega botaničnega vrta, prof. dr. Christian Berg. Slovesnost smo kljub predhodnemu zelo močnemu deževju izpeljali 11. julija 2020,